

ਜਦ ਮਨੁੱਖ “ਨਾਂਹ” ਅਤੇ ਖ਼ੁਦਾ “ਹਾਂ” ਕਰੇ (5:12-42)

ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ, ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀਅਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ, ਰੋਮੀ ਸਾਮਰਾਜ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ, ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ (ਸਾਮਵਾਦੀ) ਨੇ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਦੇ ਰਸੂਲ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਨ।¹

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਲੋਕਰਾਜ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮਸੀਹ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਾਈ। ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਤਾਅ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਧੀਨਤਾ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਸਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਰੋਮ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਨੀਰੋ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ ਜਦ ਪੌਲਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ:

ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਹਨ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀਆਂ ਠਹਿਰਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਦੰਡ ਭੋਗਣਗੇ। ਹਾਕਮ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਤੂੰ ਹਾਕਮ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ! ਤਾਂ ਭਲਾ ਕਰ ਫਿਰ ਉਹ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਤੇਰੀ ਸੋਭਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਸੇਵਕ ਤੇਰੀ ਭਲਿਆਈ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਬੁਰਾ ਕਰੇਂ ਤਾਂ ਡਰ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਐਵੇਂ ਤਲਵਾਰ ਲਾਏ ਹੋਏ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੈ ਭਈ ਕੁਕਰਮੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਰ੍ਹਾ ਕ੍ਰੋਧ ਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੰਤਹਕਰਨ ਵੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 13: 1-5)।

ਧਿਆਨ ਦਿਓ, ‘ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਹਨ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀਆਂ ਠਹਿਰਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।’ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ।^{੧੨} ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਗੈਰ, ਹਨੇਰਗਰਦੀ ਅਤੇ ਘੜਮੱਸ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਹਰ ਸਰਕਾਰ (ਜ਼ਾਲਮ ਤੋਂ ਜ਼ਾਲਮ ਵੀ) ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਇਹ ਹਨ-*ਚੁਕਾਉਣਾ, ਦੁਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣਾ*: (1) ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੈਕਸ ਚੁਕਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੱਤੀ 22: 17-21 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਰੋਮੀਆਂ 13: 6, 7 ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।^{੧੩} (2) ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2: 1, 2)। (3) ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਪਤਰਸ ਨੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ, ‘ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੋ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ... ਕਿਉਂ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਇਉਂ ਹੈ ...’ (1 ਪਤਰਸ 2: 13-15)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ‘ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰੋ’ (1 ਪਤਰਸ 2: 17)। ਕੁਝ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ‘ਆਦਰ’ ਲਈ ‘ਇੱਜ਼ਤ’^{੧੪} ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ‘ਪਰ ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਕਮ ਮੈਥੋਂ ਇੱਜ਼ਤ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ?’ ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਜਿਸ ‘ਰਾਜਾ’ ਦੀ ਗੱਲ ਪਤਰਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਜ਼ਾਲਮ ਨੀਰੋ ਹੀ ਸੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਮਾਣ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਡੇ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ: ਕੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ *ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਵਿਹਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?* ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ 5: 12-42 ਵਿਚ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੋ।

ਜਦ ਲੰਗੜੇ ਭਿਖਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਮਹਾਸਭਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਤਰੀਦ ਕੀਤੀ ਭਈ ਕਦੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਨਾ ਕੂਣਾ ਨਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ’ (4: 18)। ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਸਭਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਨਾਲੋਂ ਭਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ (ਆਇਤ 19), ਅਤੇ ਉਹ ‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਵਚਨ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗੇ’ (ਆਇਤ 31)। ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ...

... ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਰ ਅਚੰਭੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹ ਸੱਭੋਂ ਇੱਕ ਮਨ ਹੋ ਕੇ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੇ ਦਲਾਨ ਵਿੱਚ [ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਨ^{੧੫}] ... ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਵੀ ਨਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੇ ਤੀਵੀਆਂ

ਟੋਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ' (5:12-14)।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਰਸੂਲ ਉਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਪਏ ਸਨ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ (5:15, 16)

15 ਅਤੇ 16 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

... ਐਥੋਂ ਤੋੜੀ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਚੌਕਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਟੋਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੰਜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਇਆਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਦ ਪਤਰਸ ਆਵੇ ਤਦ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਤਮਿਆਂ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਲਿਆ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਲੋਕ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਬੀਮਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਦਰੂਹਾਂ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ।^੯ ਸੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਭੀੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੀ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, 'ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਦ ਪਤਰਸ' ਆਵੇ ਤਦ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਪੈ ਜਾਵੇ' (ਆਇਤ 15)। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਪਤਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਛਾਵੇਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਮੌਕੇ ਤੇ ਲੋਕ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਦੀ ਕੰਨੀ ਛੂਹ ਕੇ ਹੀ ਚੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 9:20-22; 14:36), ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੌਲਸ ਦੇ ਰੁਮਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਚੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 19:11, 12)। ਲੋਕ ਬੀਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਸੜਕ ਤੇ ਲਿਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।^{੧੦} ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਸੂਲ ਆ ਕੇ ਉੱਥੇ ਰੁਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਬੀਮਾਰ ਅਤੇ ਸਤਾਏ ਹੋਏ 'ਸਭ ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ' ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ 'ਚੰਗਾਈ ਸਭਾਵਾਂ' ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਿਰਾਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਗੂੰਜ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, 'ਤੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘੱਟ ਹੈ!' ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸੀ। ਜਦ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਰਸੂਲ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਕਾਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਹਰ ਮੋਅਜਜ਼ਾ 'ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ' ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (3:6, 16; 4:10), ਅਤੇ ਹਰ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਹੀ ਦਾਅਵਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 'ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ' (4:12)। ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਮਹਾਸਭਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਜਾਂਦੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਸੀ।

ਕੈਦ (5:17, 18)

“ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਜਾਜਕ⁹ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਭ ਜੋ ਸਦੂਕੀ¹⁰ ਪੰਥ¹¹ ਦੇ ਸਨ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਉਹ ਖਾਰ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ।¹² ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ” (ਆਇਤਾਂ 17, 18)। ਇਸ ਵਾਰ ਸਿਰਫ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ, “ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਕੈਦ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ” ਜਿਹਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਹੈ “ਜਨਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਆਮ ਕੈਦ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਮੁਜ਼ਰਮ ਐਲਾਨ ਕੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਐਲਾਨ (5:19-21)

ਖ਼ੁਦਾ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਹੋਰ ਹੀ ਸਨ। “ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਤ¹³ ਨੇ ਉਸ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਦੇ ਬੂਹੇ ਖੋਲ੍ਹੇ” ਦਿੱਤੇ (ਆਇਤ 9)। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਧਿਆਇ 12 ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ। “... ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਜਾਓ ਹੈਕਲ ਵਿੱਚ ਖੜੋ ਕੇ ਇਸ ਜਿਊਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਓ” (ਆਇਤਾਂ 19, 20)।¹⁴ “ਇਸ ਜਿਊਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ” ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 1:4; 6:68; 14:6) ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਹੀ ਸੀ!

ਪਹੁ ਛੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸੂਲ ਛੁੱਟ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਰਾਤ ਕੱਟਣੀ ਪਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਖ਼ੂਬ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾਉਂਦਾ, ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭਦਾ ਜਿੱਥੇ ਨੀਂਦ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ, ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਗਵਾਇਆ “ਸੋ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਤੜਕੇ ਹੈਕਲ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲੱਗੇ” (ਆਇਤ 21)।

ਖੋਫ਼ (5:21-25)

ਜਦ ਰਸੂਲ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ, ਤਾਂ ਮਹਾਯਾਜਕ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਸਾਥੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸਭ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੌ ਛੁੱਟ ਦੇ ਫ਼ਾਸਲੇ ਤੇ ਹੀ ਯਿਸੂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ!

“ਸਰਦਾਰ ਯਾਜਕ ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਆਏ ਤਾਂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ¹⁵ ਅਤੇ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਹਾ ਭੇਜਿਆ ਭਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਲੈ ਆਉਣ' (ਆਇਤ 21)। ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਪਰ ਜਾਂ ਸਿਪਾਹੀ¹⁶ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਡਿੱਠਾ ਸੋ ਉਹ ਮੁੜ ਆਏ। ਅਤੇ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਭਈ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਕੈਦਖਾਨੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਚੌਕਸੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਹਿਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਟਕਾਂ ਉੱਤੇ ਖੜੇ ਖਲੋਤੇ ਵੇਖਿਆ ਪਰ ਜਾਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਡਿੱਠਾ (ਆਇਤਾਂ 22, 23)।

ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰੇ ਹੋਏ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੋਗੇ ਜਦ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੈਰਾਨੀ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? 'ਜਾਂ ਹੈਕਲ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਚੁੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪਏ ਭਈ ਕੀ ਜਾਣੀਏ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਤੋੜੀ ਵਧੇ?' (ਆਇਤ 24)। ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਹ ਲੋਕ ਕੌਣ ਸਨ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਉੱਥੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲੇ? ਉਹ ਬਚ ਕੇ ਨਿੱਕਲ ਕਿਵੇਂ ਗਏ (ਕਿਤੇ ਹੈਕਲ ਦੇ ਪੈਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂ ਮਹਾਸਭਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮਦਰਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ)? ਹੁਣ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਸਨ? ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ 'ਇਹਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਨਿੱਕਲੇਗਾ।' ਇਹਦਾ ਅੰਤ ਕਿੱਥੇ ਹੋਵੇਗਾ?

ਉਹ ਜਵਾਬ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਨ ਕਿ 'ਕਿਨੇ ਆਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵੇਖੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹ ਹੈਕਲ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ!' (ਆਇਤ 25)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਉਪਾਅ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਣ। ਉਹਨੂੰ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਹੀ ਦੂਰ, ਉਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ!

ਦੀਨਤਾ (5:26)

ਸਭਾ ਨੇ ਹੈਕਲ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲੈਣ। ਇੱਥੇ ਫ਼ੇਰ ਮਜ਼ਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ: 'ਤਦ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਇਆ ਪਰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ¹⁷ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸਨ ਭਈ ਉਹ ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਥਰਾਅ ਨਾ ਕਰਨ' (ਆਇਤ 26)। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਲੰਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਦਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਸਨ! ਫਿਰ, ਉਹ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿੱਕਲ ਸਕਦੇ ਸਨ! ਇਹਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਰਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, 'ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਦਰ ਕਰੀਏ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹਦੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ, ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਹਲਾਤ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਸਕਦੇ ਹਨ! ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਕਹਾਂ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ।' ਮੈਂ

ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ‘‘ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ! ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ।’’ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੇ ਦੂਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਪਣੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ‘‘ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ’’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰ ਲਓ। ਰਸੂਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ। ਉਹ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੰਗਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ, ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਨਾਲ ਹੈਕਲ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਪੱਥਰਾਂ ਹੇਠ ਦੱਬ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸਨ ਜੋ ‘‘ਗਾਲੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਗਾਲੀ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਪਾ ਕੇ ਦਬਕਾ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਸੱਚਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ’’ (1 ਪਤਰਸ 2:23)। ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।¹⁸ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ, ਜਦ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖ਼ੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕੇਦਖਾਨੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਸੀ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕੈਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਦਬਾਅ (5:27, 28)

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇ। ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਵਿਚ ਖੜੇ ਕੀਤਾ’’ (ਆਇਤ 27)। ਸਭਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਉਹ ਬਚ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਨਿੱਕਲ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭਾ ਇਹਦਾ ਜਵਾਬ ਜਾਣਨਾ ਹੀ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਇਹਦੇ ਉਲਟ, ਇਕ ਗੁੱਸੇਲ ਮਹਾਯਾਜਕ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋੜਨ ਲਈ ਡਾਂਟਿਆ:

ਤਦ ਸਰਦਾਰ ਯਾਜਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਭਈ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਰੀਦ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨਾਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੇਖੋ ਤੁਸਾਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ, ਨਾਲੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਇਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਖੂਨ ਸਾਡੇ ਜੁੰਮੇ ਲਾਓ (ਆਇਤਾਂ 27, 28)।

ਉਹਨਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ:

(1) ਸਭਾ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ! ਯਿਸੂ ਦਾ ਨਾਮ ਹਰ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਸੀ। ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨਾਮ ਦਾ ਰੋਗ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ! ਰਸੂਲਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਮਾਣ ਸੀ! ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ‘‘ਭੇਤਾਂ’’ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਇਕ ਸੀ: ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ ਓਨੀ ਹੀ ਵੱਧ ਫ਼ਸਲ ਹੋਈ! ਮੇਰੀ

ਬੜੀ ਤਮੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ... ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ... ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ... ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ!

(2) ਦੂਜਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਸੂਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ: ਤੁਸੀਂ ‘‘ਇਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਖੂਨ ਸਾਡੇ ਜੁੰਮੇ ਲਾਓ।’’ ਜਦ ਪਿਲਾਤੂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਮੈਂ, ਇਸ ਦੇ ਲਹੂ ਤੋਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋ’’ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਡੰਡ ਪਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਨ, ‘‘ਉਹ ਦਾ ਲਹੂ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਅਰ ਸਾਡੀ ਔਲਾਦ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇ’’ (ਮੱਤੀ 27:24, 25)! ਜਦ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ!¹⁹

ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਮਹਾਯਾਜਕ ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਐਨੀ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੂੰਹੋਂ ਉਹ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ: ‘‘ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਰੀਦ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨਾਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ... ਨਾਲੇ ... ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਇਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਖੂਨ ਸਾਡੇ ਜੁੰਮੇ ਲਾਓ।’’

ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾਵਾਂ (5:29)

ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ, ਰਸੂਲਾਂ ਤੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬੇਹੱਦ ਦਬਾਅ ਸੀ। ਉਹ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਹਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ?

ਤਦ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਿਉ ਦਾਦਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਜਿਵਾਲਿਆ²⁰ ਜਿਹ ਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਕਾਠ ਉੱਤੇ ਲਮਕਾ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ!²¹ ਓਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਅੱਤ ਉੱਚਾ ਕਰ ਕੇ ਹਾਕਮ²² ਅਤੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਤੋਬਾ²³ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਬਖ਼ਸ਼ੇ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵੀ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ²⁴ (ਆਇਤਾਂ 29-32)।

ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਵੇਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਏ: ਹਾਂ, ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਹਾਂ, ਉਹ ਮਹਾਸਭਾ ਉੱਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਬਿਜਕ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜਿਹਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਕਾਠ ਉੱਤੇ ਲਮਕਾ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ!’’

ਉਹ ਐਨੇ ਬੇਖੌਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਿਉਂ ਬੋਲੇ: ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਰੂਹਾਨੀ ਤਰਜੀਹਾਂ ਠਹਿਰਾਈਆਂ ਸਨ। ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ: ‘‘ਕੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨਾਲੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਤੀ ਸੁਣੀਏ? ਤੁਸੀਂ ਆਪੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰੋ’’ (4:19)। ਹੁਣ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਕੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ: ‘‘ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ’’ (5:29)!

ਪ੍ਰਚਾਰ (5:30-32)

ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ, ਜੀ ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ (ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਸੀ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ! ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਤਰ੍ਹੇਠੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹੈ,²⁵ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਭਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਰੋਹ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ: ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਤੋਬਾ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਅਰਥ ਨਿੱਕਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤੋਬਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ! ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਸੀ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਿੱਕਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭਾ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ!²⁶ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁੱਸਾ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਦੱਸਣਾ ਸੀ!²⁷ ਉਹ ਸਭਾ ‘‘ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ’’ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਸੀ, ਜੋ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਲਈ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਲਈ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਨੇਤਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਹਿਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬੜੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ!

ਜਦ ਪਤਰਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਜੀਲ ਸੁਣਾਈ ਸੀ,²⁸ ਤਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ‘‘ਦੇ ਦਿਲ ਛਿਦ ਗਏ’’ ਸਨ (2:37)। ਹੁਣ, ਜਦ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਮਹਾਂਸਭਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਬਾਈਬਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਜਲ ਗਏ’’ (ਆਇਤ 33)। ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨ ਲਈ ਸੀ; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5 ਵਿਚ ਸਭਾ ਬੇਹੱਦ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਜਲ ਗਏ’’ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ‘‘ਆਰਾ ਚੱਲ ਜਾਣਾ’’ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਆਰਾ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ! ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਨੇ ਇਸੇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਇਤ 33 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਭਾ ਨੇ ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕੀਤੀ।’’ ਜੇ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਮਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਸਨ!²⁹

ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ (5:34-39)

ਸਦੂਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ (ਆਇਤ 17)। ਸਭਾ ਵਿਚ ਫ਼ਰੀਸੀ ਲੋਕ ਐਨੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਸਭਾ ਦੇ ਖ਼ੂਨੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨਈਂ ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ, ‘‘ਪਰ ਗ਼ਮਲੀਏਲ ਨਾਮੇ ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੇ ਜੋ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਤਵੰਤਾ ਸੀ ਮਹਾਂਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉੱਠ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਭਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ

ਨੂੰ ਰਤੀਕੁ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿਓ' (ਆਇਤ 34)।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸਦੂਕੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਲੋਕ ਬਹੁਤੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਸਨ।^{੧੦} ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਵੀ ਥੋਪਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪਸੰਦ'^{੧੧} ਕਹਾਂਗੇ।

ਭਾਵੇਂ ਮਹਾਸਭਾ ਵਿਚ ਸਦੂਕੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਕੁ ਫ਼ਰੀਸੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮੰਨੇ ਦੰਨੇ ਸਨ।^{੧੨} ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਗਮਲੀਏਲ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਸਿਰ ਕੱਢ ਫ਼ਰੀਸੀ ਸੀ।^{੧੩} ਇਸਰਾਏਲ ਵਿਚ ਉਹ ਬੜਾ ਆਦਰ ਯੋਗ ਉਸਤਾਦ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, 'ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਬਾਨ ਗਮਲੀਏਲ ਮਰ ਗਿਆ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਵੀ ਓਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰ ਗਏ।' ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਮਲੀਏਲ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਸਭਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰਕੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਮੁਸੀਬਤ ਟਾਲਣ ਲਈ ਗਮਲੀਏਲ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਸੀ:^{੧੪}

... ਹੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਲੋਕੋ, ਖਬਰਦਾਰ ਰਹੋ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਭਈ ਮੈਂ ਕੁਝ ਹਾਂ^{੧੬} ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕੁ ਸੌ ਆਦਮੀ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਗਏ, ਸੋ ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਰ ਸਭ ਜੋ ਉਹ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਖਿੰਡ ਖਿੰਡਾ ਗਏ ਅਤੇ ਬੇ ਠਿਕਾਣੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਯਹੂਦਾ ਗਲੀਲੀ^{੧੭} ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਗਰ ਲਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਦਾ ਵੀ ਨਾਸ ਹੋਇਆ ਅਰ ਜਿੰਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਸਭ ਛਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋ ਗਏ। ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਇਹ ਮੱਤ ਅਰ ਇਹ ਕੰਮ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਹੈ ਤਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਊ। ਪਰ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੋਗੇ ਭਈ ਕਿਤੇ ਐਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨਾਲ ਵੀ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਠਹਿਰੋ (ਆਇਤਾਂ 35-39)।

ਗਮਲੀਏਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, 'ਖਬਰਦਾਰ ਰਹੋ' ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਰੁਕੋ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਓ।' ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਗਮਲੀਏਲ ਨੇ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਇਨ੍ਹਾਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ) ਕੁਝ ਵਾਸਤਾ ਨਾ ਰੱਖੋ।' ਉਹਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਜੇ ਮਸੀਹੀਅਤ 'ਇਨਸਾਨ' ਵੱਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਆਪੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। (ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੱਸੀਆਂ) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੇ ਮਸੀਹੀਅਤ, 'ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ' ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਨੇ ਵਧਦੇ ਹੀ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ‘ਖ਼ੁਦਾ ਨਾਲ ਲੜਨ ਵਾਲੇ’ ਠਹਿਰਨੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ‘ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਾਸਤਾ ਨਾ ਰੱਖੋ।’

ਕਿਉਂਕਿ ਮਸੀਹੀਅਤ ਤਾਂ ਵਧੀ ਹੀ ਅਤੇ ਸਭਾ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ, ਇਸ ਲਈ ਗਮਲੀਏਲ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਲਈ ਉਹਦੀ ਤਰੀਫ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਕੁਝ ਗਮਲੀਏਲ ਨੇ ਕਿਹਾ,³⁸ ਉਹ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਨੇ ਉਹਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਝੂਠ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਗਮਲੀਏਲ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਬਾਰੇ ਜੌਨ ਲੈਂਜ਼ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

- I. ਇਹ ਬੇਵਕੂਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ
 - (ੳ) ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਮੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ,³⁹ ਜਾਂ
 - (ਅ) ਤੁਰੰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।⁴⁰
- II. ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੈ ਕਿ
 - (ੳ) ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਮਰਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ
 - (ਅ) ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸਾਥੋਂ ਫ਼ਰਕ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਮਰਤਾ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਹੋਵੇ।

ਜੇ ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਗਮਲੀਏਲ ਤਰਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ... ਭਲਾ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਉਹਦਾ ਵਿਚਾਰ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਵਧੀਆ ਸੀ।’ ਜਦ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੀਏ; ਸਗੋਂ ਖ਼ੁਦਾ ਇਹੀ ਚਾਹੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਝੂਠ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੀਏ।

ਜੇ ਲੂਕਾ ਨੇ ਸਭ ਧਾਰਮਿਕ ਹਲਾਤਾਂ ਲਈ ਗਮਲੀਏਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਇਹ ਲਿਖੇ ਕਿਉਂ? ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਹਨੇ ਗਮਲੀਏਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਿਅਕ ਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਉਹਨੇ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸੂਝਵਾਨ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ।

ਜੇ ਗਮਲੀਏਲ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸੀਹੀਅਤ ਤਾਂ ਵਧੀ ਹੀ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ‘ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ’ ਹੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ,⁴¹ ਪਰ ਉਹਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਚਾਈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨੇ ਉਹ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਜਿਹਦਾ ਫ਼ਲ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ।⁴² ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਇਕ, ਤਰਸੁਸ ਵਾਸੀ ਸੌਲੁਸ (22:3), ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੋਵੇ।

ਸਤਾਇਆ ਜਾਣਾ (5:40)

ਆਇਤ 40 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਮਲੀਏਲ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸਭਾ ਨੇ ‘ਉਹ ਦੀ ਮੰਨ ਲਈ।’ ਸਭਾ ਨੇ ਗਮਲੀਏਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਮੰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਗਮਲੀਏਲ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਦੀ ਗਰਮਾ ਗਰਮ ਗੱਲ ਬਾਤ ਦੀ ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ: ‘ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?’ ਅਖੀਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ: ‘ਚਲੋ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਧਰ ਜਾਣ!’

ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਅਰ [ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ] ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੁੱਟ’ ਕੀਤੀ (ਆਇਤ 40)। ਕੁੱਟਣ ਦਾ ਢੰਗ ਬੜਾ ਹੀ ਤਸ਼ਦਦ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਕੁੱਟਣ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; ਚਾਬੁਕਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਤਾਂ ਮਰ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਕ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਚਾਬੁਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਠੀ ਨਾਲ ਚਮੜੇ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਾਤਰਾਂ ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਚਮੜੇ ਦੀਆਂ ਕਾਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਤੇ ਧਾਤ ਜਾਂ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਟੋਟੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਜਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮਾਹਿਰ ਜੱਲਾਦ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਕਈ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਲੀ ਕੋੜੇ (ਚਾਬੁਕ) ਮਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ;⁴³ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਉਣਤਾਲੀ ਕੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।⁴⁴ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਿੱਠ ਦਿਸ ਸਕੇ। ਮੁਜਰਮ ਦੇ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਖੰਭੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਜੱਲਾਦ ਕੋੜੇ ਮਾਰਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ, ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਲ ਪੰਜ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਇਹ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ, ਸਭਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਤਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਚਰਚਾ ਨਾ ਕਰਨਾ [ਇਹੀ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ], ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ’ (ਆਇਤ 40)। ਕੁੱਟ ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਦ ਇਹ ਬਾਰਾਂ ਆਦਮੀ, ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਹੋਏ ਸਭਾ ਦੇ ਕਮਰੇ ‘ਚੋਂ ਘਸੀਟਦੇ ਹੋਏ ਕੱਢੇ ਹੋਣਗੇ, ਤਾਂ ਸਭਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹੀ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ‘ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਮਰੇ ਹੀ ਮਰੇ!’

ਅਨੰਦ (5:41)

ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮਸੀਹੀਅਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੋੜ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਸ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕੁਟਾਪੇ ਨਾਲ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮਿਟ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ‘(ਰਾਜ ਦਾ) ਬੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦਾ ਵਚਨ ਹੈ’ (ਲੂਕਾ 8:11)। ਜੇ ਰਸੂਲ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਇੰਜ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਸੀ: ‘ਸੋ ਉਹ ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਗਿਉਂ ਵਿਲਕਦੇ ਹੋਏ ਚਲੇ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਸੀ’ ਜਾਂ ‘ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਗਿਉਂ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ

ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੈ।’

ਇਹਦੇ ਉਲਟ, ਆਇਤ 4:1 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਨੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਪੱਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਗਿਣੇ ਗਏ ਮਹਾ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਲੇ ਗਏ।’ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਛੁੱਟਣ ਤੇ ਉਹ ‘ਅਨੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਪੱਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਗਿਣੇ ਗਏ ... ਚਲੇ ਗਏ’ ਨਾ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ।

ਐਂਪਲੀਫਾਈਡ ਬਾਈਬਲ ਨੇ ‘ਯੋਗ ਗਿਣੇ ਗਏ’ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਕੇ ‘ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਸਹਿ ਕੇ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ’ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਪਵੇਗੀ (ਮੱਤੀ 10:17; ਮਰਕੁਸ 13:9)। ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ:

ਧੰਨ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਤਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਵਰਗ ਦਾ ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਧੰਨ ਹੋਵੋਗੇ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਮੇਰੇ ਕਾਰਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੋਲੀਆਂ ਮਾਰਨਗੇ ਅਤੇ ਸਤਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਝੂਠ ਮੂਠ ਲਾਉਣਗੇ। ਅਨੰਦ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੋ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡਾ ਫਲ ਸਵਰਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਥੋਂ ਅਗਲਿਆਂ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਾਇਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 5:10-12)।

ਦੁੱਖ ਸਹਿ ਕੇ ਵੀ ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਔਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਵੀ ਉਸ ਤੇ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਉਹਦਾ ਉਲਟਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 26:51)। ਪਰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਿੱਘੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਰਣ ਸਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਲਿਖਿਆ:

ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ, ਜਿਹੜੀ ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਨੂੰ ਅਚਰਜ ਨਾ ਮੰਨੋ ਭਈ ਜਿੱਕੁਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਣੋਖੀ ਗੱਲ ਪਈ ਬੀਤਦੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਤੁਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਹੋ ਉੱਨਾ ਕੁ ਅਨੰਦ ਕਰੋ ਭਈ ਉਹ ਦੇ ਤੇਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਡਾਢੇ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੋ ... । ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਮਸੀਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੁੱਖ ਪਾਵੇ ਤਾਂ ਲੱਜਿਆਵਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਮ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰੇ (1 ਪਤਰਸ 4:12-16)⁴⁵

ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਦੁੱਖ ਪਾਏ ਹੋਣਗੇ।

ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ; ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਰਣ ਕਦੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਸਬਕ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਨ ਲਉ ਕਿ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਉਹਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰ ਲਏ। ਕੁਝ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਕੁਬਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਦੇ ਦੇਣ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਰੁਪਇਆ ਪਾ ਕੇ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਰ ਪਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਾਡੇ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਤਕਲੀਫ਼ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਜਿੰਨੀ ਹੈ। ਜਿਹਦੀ ਬੁਰਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭੀੜ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਰੁਪਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਦਕਾਰ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ, ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਸਭ ਜੋੜ ਕੇ ਇਕ ਹੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਸੱਭੇ ਜਿੰਨੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੱਟਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸੋ ਸਤਾਏ ਜਾਣਗੇ’ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3: 12)। ਦੁੱਖ ਭਾਵੇਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਤੋਂ ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਬੇਪੱਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਗਿਣੇ ਗਏ!’

ਮਜ਼ਬੂਤੀ (5:42)

ਅਧਿਕਾਰਿਆਂ ਨੇ ਫੇਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ‘ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਚਰਚਾ ਨਾ ਕਰਨਾ!’ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ: ‘ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਅਤੇ ਘਰੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਰ ਇਹ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਹਟੇ ਭਈ ਯਿਸੂ ਉਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ!’ (ਆਇਤ 42)। ਜੁਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕਿਆ; ਤਕਲੀਫ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਚ ਹੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣੀਆਂ।

ਆਇਤ 42 ਵਿਚ ‘ਉਪਦੇਸ਼’ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ‘ਸਿਖਾਉ’ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕ੍ਰਿਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ‘ਇੰਜੀਲ’⁴⁷ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ, ‘ਉਹ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ!’ ਨਿਊ ਸੈਂਚੁਰੀ ਵਰਜਨ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ‘ਉਹ ਇਹ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ।’ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਤੇ (ਹੈਕਲ ਵਿਚ) ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ (ਘਰ ਘਰ), ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਇੰਜੀਲ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਰਹੇ!⁴⁸

ਸਾਰ

ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਤੇ ਚਰਚਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ ਕਿ ਜਦ ਮਨੁੱਖ ‘ਨਹੀਂ’ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਛੇ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਸਭ

ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਈਏ ਕਿ ‘ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ.’ ਹਲਾਤ ਭਾਵੇਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿਜੁਅਲ-ਏਡ ਨੋਟਸ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ, ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਟਾਈ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਤਸੱਦਦ ਵਧਣ ਲੱਗਾ। ਕਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ’ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਸਟੀਲ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਨਾਲ, ਕਿੱਲ, ਚਾਕੂ ਜਾਂ ਸੂਈਆਂ ਆਦਿ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ। ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਵਾਓ ਅਤੇ ਵਿਖਾਓ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨਰਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਤਰਸ (ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਸਤਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ) ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ‘ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਲਾਂਬੂ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ (1 ਪਤਰਸ 4: 12)। ਸ਼ਾਇਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਾਇਮ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ (ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੋ)! ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?’

ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ

ਨਵੰਬਰ 1986 ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਚਰ'ਜ਼ ਪੀਰਿਓਡਿਕਲ ਦੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ (ਹੁਣ *ਟਰਥ ਫਾਰ ਟੂਡੇ*) ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5: 12-42 ਤੇ ਨਿੱਕ ਹੈਮਿਲਟਨ ਨੇ ‘ਵੀ ਮਸਟ ਓਬੇ ਗਾਡ ਰਾਦਰ ਦੈਨ ਮੈਨ’ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ‘Cਆਂ’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ: (1) The Disciples' Charge [ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ] (ਆਇਤਾਂ 12-21); (2) The Disciples' Choice [ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ] (ਆਇਤਾਂ 21-32); (3) The Disciples' Contentment [ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ] (ਆਇਤਾਂ 33-41); (4) The Disciples' Commitment [ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ] (ਆਇਤ 42)।

ਦ ਬਾਈਬਲ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਅੰਕ 1 ਵਿਚ ਵਾਰੇਨ ਵਿਅਰਸਬੇ ਦਾ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5: 17-42 ਤੇ ਇਕ ਪਾਠ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਸੀ: (1) ਸੱਚਾਈ ਤੇ ਹਮਲਾ (ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ) (ਆਇਤਾਂ 17-28); (2) ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਤਸਦੀਕ (ਰਸੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ) (ਆਇਤਾਂ 29-32); (3) ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪੱਖ (ਗਮਲੀਏਲ ਰਾਹੀਂ) (ਆਇਤਾਂ 33-39); (4) ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ (ਕਲੀਸੀਆ ਰਾਹੀਂ) (ਆਇਤਾਂ 40-42)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੜਬੜੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਕਾਰਣ ਹੋਈ ਸੀ। ²ਖੁਦਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਘਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਘਰ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਖੁਦਾ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਸੀ। ³ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਟੈਕਸ ਕਿੱਥੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਮਸੀਹੀ ਹਰ ਰੋਮੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਪੌਲਸ ਨੇ ਰੋਮੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਰ ਚੁਕਾਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹਦਾ ਹਿਸਾਬ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ; ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਗੱਦੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ। ⁴ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, 1 ਪਤਰਸ 2:17 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ, ‘‘ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰੋ, ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖੋ, ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦਾ ਭੈਅ ਮੰਨੋ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰੋ।’’ ‘‘ਆਦਰ’’ ਸ਼ਬਦ ਦੋਵੇਂ ਥਾਂ ਇੱਕੋ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ (ਆਇਤ 42)। ⁶ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਤਮਾ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ‘ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਤਮਾ ਦੇ ਸਤਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸਮਾਨੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਭੂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵੈਦ ਲੂਕਾ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ‘‘ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਤਮਿਆਂ ਦੇ ਦੁਖਾਏ ਹੋਏ ਸਨ’’ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਇਕ ਭਾਗ ਵਿਚ ‘‘ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਤਮਾਵਾਂ’’ ਤੇ ਵਾਧੂ ਲੇਖ ਵੇਖੋ। ⁷ਫੇਰ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਲੂਕਾ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ⁸ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਪਰਛਾਵੇਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਾਇਮ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਹਾਯਾਜਕ ਮਹਾਸਭਾ (ਸਨਹੇਡ੍ਰਿਨ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ¹⁰ਮਹਾਸਭਾ ਵਿਚ ਸਦੂਕੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ।

¹¹‘‘ਪੱਖ’’ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *haireisis* ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ‘heresy’ ਨਿੱਕਲਿਆ ਹੈ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:19 ਅਤੇ ਗਲਾਤੀਆਂ 5:20 ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਰੂਪ ‘‘ਕੁਪੱਖ’’ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 15:5; 26:5) ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 24:5; 28:22) ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ¹²ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸੜਕੇ ਸਨ (ਮੱਤੀ 27:18; ਮਰਕੁਸ 15:10)। ¹³ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਦੂਤ’’ ਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ’’ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਂ ਸਵਰਗੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮੋਅਜ਼ਿਬਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ) ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚੋਂ ਮਸੀਹੀ ਮਕਸਦਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਛੁਡਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਲਾਤ, ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 12 ਵਿਚ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਿਸੇ ਰੱਬੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।’’ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ’’ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ¹⁴ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਸੀ-ਜੇ ਉਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਹਲਾਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਦਲ ਜਾਣੇ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 6:8-10; 8:1, 4, 5)। ¹⁵ਸ਼ਾਇਦ ਲੂਕਾ ਨੇ ਸਨਹੇਡ੍ਰਿਨ ਨੂੰ ਹੀ ‘‘ਪੰਚਾਇਤ’’ ਕਿਹਾ ਤਾਂਜੋ ਰੋਮੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥਿਉਡਲਸ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:1) ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ। ¹⁶ਹੈਕਲ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਰੋਮੀ ਸਿਪਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਯਹੂਦੀ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ¹⁷ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਡਰ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਅ ਕਰਦੇ, ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 21:30-36. ¹⁸ਪਤਰਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ (ਲੂਕਾ 22:50, 51; ਯੂਹੰਨਾ 18:10, 11)। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਸਬਕ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ¹⁹ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਮੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ। ²⁰‘‘ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਜਿਵਾਇਆ’’ ਵਾਕਾਂਜ ਦਾ ਅਰਥ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਵੱਡਿਆਈ ਦੇਣਾ (‘‘ਇਕ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾ ਦੇ

ਉੱਠਣਾ' ਵਾਂਗ) ਜਾਂ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

²¹ਮੂਲ ਵਿਚ 'ਸਲੀਬ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਰੁੱਖ' ਹੈ (ਵੇਖੋ KJV)। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਲੀਬ ਦੀ ਠੋਕਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3:13, ਜੋ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 21:23 'ਚੋਂ ਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ)। ²²ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3:15 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਆਇਤ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ। ²³ਤੌਬਾ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਨ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ (ਰੋਮੀਆਂ 2:4) ਅਤੇ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ²⁴ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ, ਬਾਕੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਾਂਗ, ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 1:5; 16:26; ਗਲਾਤੀਆਂ 5:6; ਯਾਕੂਬ 2:14-26)। ²⁵ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਇਤ 29 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਹ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ²⁶ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਤੇ ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:38 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਯਕੀਨਨ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਉਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜੋ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਆਤਮਾ ਮਿਲਣਾ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 4:6)। ²⁷ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਯਿਸੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 'ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ²⁸ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਰਪੂਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2)। ²⁹ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੇ ਰਸੂਲ ਯਾਕੂਬ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 12:1, 2) ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬਾਅਦ, ਹੋਰ ਰਸੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ, ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆ ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਭਾਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ³⁰ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਫਰੀਸੀ'।

³¹ਕੁਝ ਲੋਕ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜਨ ਨੂੰ 'ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪਸੰਦ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਯਿਸੂ ਇਕ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪਸੰਦ ਸੀ (ਮੱਤੀ 7:21-23)। ਪਰ 'ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪਸੰਦ' ਉਹ ਹੈ 'ਜੋ ਉੱਥੇ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ,' ਜਦ ਕਿ 'ਉਦਾਰਵਾਦੀ' 'ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਉੱਥੇ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ।' ³²ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਫਰੀਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ; ਸਭਾ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 4:5, 15)। ³³ਇਹ ਗਮਲੀਏਲ ਪਹਿਲਾ ਅਰਥਾਤ ਗਮਲੀਏਲ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਰੱਬਾਨ' ਅਰਥਾਤ 'ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਆਮ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਰੱਬੀ' (ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਾਦੇ ਹਿਲੇਲ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਲਗਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ। ³⁴ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਇਆ, ਲੂਕਾ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਕਿਵੇਂ 'ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ।' ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਲੂਕਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖਦਾ ਸੀ। ³⁵ਥਿਉਦਾਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਥਿਉਦਾਸ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋਸੇਫ਼ ਨੇ ਕਿਸੇ ਥਿਉਦਾਸ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਸੇਫ਼ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਦੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਿਉਦਾਸਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਉਹ ਇੱਕੋ ਥਿਉਦਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੋਸੇਫ਼ ਨੇ ਸਮਾਂ ਗਲਤ ਦੱਸਿਆ ਹੋਵੇ (ਜੋਸੇਫ਼ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਹੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ)। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੂਕਾ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਕਿਹਾ ਜੋ ਗਮਲੀਏਲ ਨੇ ਕਿਹਾ। ³⁶ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਨਬੀ ਜਾਂ ਮਸੀਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ³⁷ਜੋਸੇਫ਼ ਨੇ ਵੀ ਯਹੂਦਾ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਨ 6 ਵਿਚ ਰੋਮ ਵੱਲੋਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਰਾਜ ਪਾਠ ਠਹਿਰਾਉਣ ਸਮੇਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਲੂਕਾ 2 ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਈ। ਉਹਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਜ਼ੇਲੋਤੋਸਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:13)। ³⁸ਗਮਲੀਏਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਫਰੀਸੀਆਂ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਨ, ਮਸੀਹੀ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ। ³⁹ਭਾਵੇਂ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਸ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਝੂਠ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਫਲਦਾ ਹੀ ਹੈ। ⁴⁰ਝੂਠ ਬਾਰੇ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ 'ਤੇਲ ਵੇਖੋ ਤੇਲ ਦੀ ਧਾਰ ਵੇਖੋ' ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ (1 ਯੂਹੰਨਾ 4:1)।

⁴¹ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਈ ਕਿ ਗਮਲੀਏਲ ਵੀ ਮਸੀਹੀ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ

ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਮਲੀਏਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸੀਹੀਅਤ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤਕ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਲਾ ਧੱਬਾ ਸੀ।⁴² ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਸੀਹੀ ਬਣ ਗਏ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 15:5; 23:6) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੌਲਸ/ਪੌਲਸ ਵੀ ਸੀ।⁴³ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 25:1-3. ਇਹ ਨਿਆਂਈਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਕਦੋਂ ਕਿਨਾ ਕੁੱਟਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ।⁴⁴ ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:24. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਇਕ ਘੱਟ ਤੇ ਆ ਕੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਜੱਲਾਦ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋੜੇ ਮਾਰਦਾ, ਤਾਂ ਜਿੰਨੇ ਵੱਧ ਕੋੜੇ ਉਹਨੇ ਮਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਓਨੇ ਹੀ ਉਹਦੀ ਪਿਠ ਤੇ ਵੀ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।⁴⁵ ਰੋਮੀਆਂ 5:3-5; 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6:10; ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 1:29; 1 ਪਤਰਸ 1:6-9 ਵੀ ਵੇਖੋ।⁴⁶ ਉਹ ਸ਼ਬਦ *didasko* ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ 'ਡਿਡੈਕਟਿਕ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲੇ ਹਨ।⁴⁷ ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਇੰਜੀਲ' 'ਪ੍ਰਚਾਰ' ਲਈ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਬਦ 'ਮੁਨਾਦੀ ਕਰਨਾ' (ਭਾਵ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦਾ ਐਲਾਨ) ਹੈ।⁴⁸ ਆਇਤ 42 ਨੂੰ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕਰ ਲਓ; ਇਹ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਵਧਣ ਦੇ 'ਭੇਤਾਂ' ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਭੇਤ ਹੈ! ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਆਇਤ ਲਈ, ਵੇਖੋ 20:20.